

Љиљана Јокић Каспар ЋЕЛАВИ ПСИ

(одломак из романа)

Пролеће није стигло онако како обично стиже у српској књижевности зато што опака и зла зима никако није хтела да се преда и повуче пред све јачим и моћнијим сунцем. Била је жилава, тврдокорна и упорна као и свако зло које кад узме маха, људе и њихове животе под своје, нема намеру да попусти. У свом настојању да потраје што дуже, својски се трудила да уништи све што јој се налазило на путу. Што се више ближила крају, уједала је све јаче и жешће. Дању је њен ујед слабио али зато кад се приближи ноћ, царовала је и владала у свој својој пакости. Тек што би понека напупела гранчица под топлотом дневног сунца кренула у живот, зима би је ноћу изгризла својим opakим зубима. Онда би царовала до подне, док сунчеви зраци не би опет угрејали земљу и измамили по коју травчицу и пупољак дивљег, голог шибља. И онда када би сви помислили да губи битку, са првим топлим данима пролећа, вратила се још једном усред ускрса, засипајући снегом и леденом кишом већ олистало грање дрвећа.

Свима беше дојадила, чак и превејаним шверцерама и трговцима на пијаци који су јој неимајући више снаге припретили доносећи из околних земаља младо, разнолико поврће лепо упаковано у провидне пластичне фолије. Млади, зелени краставци су се цаклили, паприке се руменеле, свеж бели карфиол расцветавао а црвени парадајз башкарио. Џбунови зелене салете се бокорили а младе лукове перјанице ишамарале су и потиснуле свеле јабуке, лимун и смежуране поморанце. Протерани су кисели купус, пасуљ и сочиво, киселе паприке и краставци, туршија и матора зелен, паштрњаци матори магарци, свели целер, и разни рибанци. (За младе критичаре који хоће да се истакну по сваку цену.) Банане су од беса јако пожутеле и добиле тамне флеке а зима се разбеснела и ударила жешће него икада по том зеленилу и руменилу, претварајући младо поврће у камење, салату у свело лишће а сузе пиљарица у ледене иглице. Трговци су кукали, запевале домаћице, инспектори се мрштили а сиротиња надала да ће пасти цена. Ипак, све смрзнуто бачено је у контејнере а народ је и даље јео проклијале кромпире и којекакве зимине отпатке.

Тодор Манојловић је одлучио да макар нешто улови на самом рођењу пролећа, не схватајући да рибе у Дунаву нису руске и да све спавају док их јако не угреје сунце или док у штампаријама не одштапају нове риболовачке књижице. Тада рибе чекају уплатнице за те дозволе и толико су покварене да не мрдају реповима док им пецароши не понуде младе, црвене глисте, које се наравно праве луде и спавају дуже него што им је дозвољено. Тек кад се изнервирају кртице и остале волухарице, па својим ровањем натерају црве на мрдање и бежање, онда их пецароши покупе у зарђале лимене конзерве, утом стиже и пролеће. Руске рибе су боље и племенитије. Чим се отвори нека рупа у леду, макар на

некој бари а некмоли великој реци, одмах допливају и чекају, да буду уловљене.

.....Јеси ли ухватила мало сунца, питала би риба рибу у пролећем смлаченом Дунаву? Нисам ништа ухватила, осим глупог сома за бркове, одговорила би риба сањиво и наставила да спава.

Једно пролећно јутро док се зима још крила по буџацама ноћи и првим јутарњим свитањима, Рита и Тодор су у сам излазак сунца прешли мост са пецаљкама у руци. Повели су Пуси. Било је "ведро и прохладно" јутро као и увек у српској књижевности. Ништа не слути на падавине, рекли су костоболни грађани а метеоролози су тврдили супротно. Тих дана су се јако разгаламили тврдећи да су све разумели и да их више ништа не може довести у заблуду и омести у проценама. Тодор и Рита нису гледали јутарњи програм у којем је месецима гостовала прерушена истина, причајући о новом, лепшем времену са пуно топлих и сунчаних дана.

Пре пецања свратили су у рибарницу и купили мало рибе, кевере за чорбу, које је народ највише куповао и обожавао. Од тих рибица су се многи преко зиме угојили па јој је пала цена, закључио је Тодор и купио читаву теглу да их стави на своје удице. Биле су још живе и весело пливале у тегли и води из рибарнице а видовите рибе у Дунаву, још поспане од зимског сна, презирале су и надаље пецароше, зато што им никада не понуде крупније и веће мамке, да се сите наједу. Нудимо им рог за свећу, рече Рита, гледајући рибице у тегли, изговоривши једину пословицу коју је икада разумела.

Тек што су забацили удице, зацрнело се небо на северозападу, код термоелектране. Тодор помисли да је то добар знак јер ће бар увече бити топло у становима, кад се стуштила олуја. Нису могли да мрдну с места, а камоли да беже преко моста у тим околностима. (За прву лигу теоретичара књижевности). Зато су се завукли под танке, напупеле гране врба и чекали да олуја прође.

.....Гледај рече Рита, ветар носи цвет расцветалих воћки. Још мало па ћемо јести трешње.

.....То су будуће кајсије и шљиве.

.....Већ су трешње и вишње. Пробај једну вишњу, рече и ухвати крупну пахуљицу. Стижу и пчеле, рекла је хватајући ситне ледене иглице. Онда је раширила велику црвену кабаницу и направила кров изнад главе. За неколико секунди имала је на црвеном крову своје кућице слој латица белог цвета. Рукама је нахватала то ледено цвеће и са длана прогутала. Онда је раширила кабаницу по мокром песку на обали Дунава и почела да се свлачи. Прво јакну, џемпер, па ципеле, које су ветар и олуја у тренутку почистили.

Ветар се све више залетао и беснео, носећи као орахе крупне, снежне пахуље, засипајући пешчану обалу и њено лице. За трен на будућој плажи слој белих пахуља прекрио је мокар песак који се отимао да их отопи. Рита

се ухватила у коштац са зимом, скинувши се скоро гола, трчећи дуж реке, док су њена стопала топила слој снега, остављајући свеж пешчани траг на обали.

.....Немој да се скидаш, смрзнућеш се, викнуо је Тодор у паници.

.....Не брине! Види, топло је и врело, сија сунце, врућина је, довикнула је и махнула, гледајући у небо.

Хука олује расу њене речи а Рита настави да се скида, додајући ветру сваки комад одеће. Онда је трчећи ка реци скочила у њене таласе.

Пуси је у паници потрачала ка води и заустављена насетом ветра зацвилела. Дозволила је да је псећа душа и људска нарав поколебају. Желела је да помогне, иако је од страха и очаја заурлала. Кад је Рита запливала и у таласима потонула, запливала је и она, бацајући се у реку одлучно, цвилећи и лајући. Вода беше топла јер је зима само на обали царовала. Одавно је њена моћ да леди воду, ослабила.

Тодор није ништа разумео, скочио је у Дунав у цемперу.

Рита је пливала као риба, нестајући на тренутке у речним таласима, док је олуја беснела. Пуси је мислила да ће јој од страха и напора пући срце и једва дочекала да им се приближи. Тада је видела како се смеју и уживају у млакој води. Више него разочарана, запливала је крај њих, ништа не схватајући. Када су изашли на обалу, ветар је престао а топла киша је увелико пљуштала. Пуси је испливала, исцрпљена, без даха, псећи кашљуцајући. Не отресаваши длаку, онако како то пси увек раде кад су мокри, увређено им је окренула леђа. Пошла је полако ка пешчаном динама, које су израњале на другој страни плаже, кренувши на другу страну.

Било јој је доста свега. Као добар пас била је на све спремна али, после оног што је доживела, отићиће у бели свет, што даље од ових опаких луда. Све је боље од живота са њима, помислила је и није се ни једном на Ритине позиве осврнула. У ушима јој је одзвањао глас мајке, бившебеле олињале Муки.

“Не окрећи се, сине, иди својим путем. Све је лакше и лепше у нашем, псећем животу од овог људског, поквареног и измишљеног. Не дај да те преваре.”

И отишла је Пуси својим путем и не осврнувши се, у сусрет својој судбини. Снови јој не требају, као ни једном псу на свету. Вера у снове није псећа особина. Људи су јако глупа створења и никада неће схватити живот, закључила је Пуси.

.....Шта си наумила, упита Тодор Риту, док су му помодреле усне цвекотале.

.....Да свему окренем леђа. Свему што сам икада у животу научила. Идем својим путем.

.....А како је било до сада?

.....Постоје правила и норме, садржај и форме. Кисео купус и домаћа вина. Месо за одабране. Со и сирће, матора зелен и тврда земља, морке и шкољке, свеједно ионако се увек догоди, оно чега се највише плашимо. Вечни страх, а прах је све што остаје. Ово може а ово не може, ово се сме, ово не сме, ово је добро, а ово лоше. Највише закерају они који ништа не знају, а мали од кужине понављавају све што су паметни заборавили. Ко је открио шта ваља а шта не ваља у мом свету тишине или буке? Цика, вика, дрека, јака! Сви брину само о сопственој слици и онда кад о другима говоре. Понекад и шапућу.

Сви се плаше за свој мали, јадни живот. Чуј како певају шкољке, на дну Дунава, како се шуња грабљивица око ракових кљешта, како пиште пилићи и морке у кавезу, слушај лелек будала, који се брину да нека нота не погрне, да неки сликар погрешно не наслика свет, да неки писац не залута и напише оно што се не види. Оне који нас сатиру, убијају, отимају, млате и кажњавају, нико ништа не пита. Сви све знају, шта је, како је, кад је? Шта јаче боли, добра или лоша слика? Лепа или ружна музика? Не постоји разлика! Добро је кад је зима, кад је снег и кад је киша. Добро је кад те неко воли, добро је понекад кад те не воли. Моја музика није створена да се некоме допада.

.....Него за шта?

.....Због оног што мора бити. Разумеће они који могу. За остале ме баш брига.

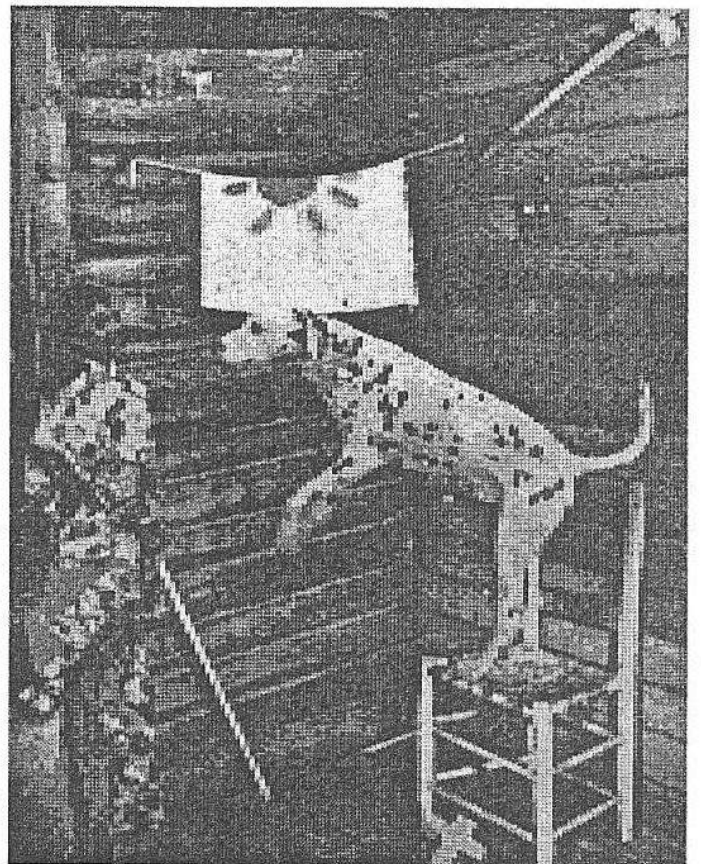
.....Видиш, зато нећу поправљати слику. Можда је никада нећу ни продати.

.....Хоћеш, само ако ти неко понуди паре. То је залог твог живота.

.....А коме ћеш ти свирати?

.....Теби...

Чувши ове речи, рибе у Дунаву од среће нису знале шта да раде, па су запливале безбрижно као да су акваријумске. Толико су се опустиле да је неколико њих смртно страдало јер никога није било у близини да их спасе грабљивица, те су неке у трбуху друге рибе завршиле. Зато су одлучиле, да је најбоље да се предају пецарошима и крену на удице. Сунце је коначно засијало над бившим, слободним градом а зима пред језом у људским срцима је устукнула. Отишла је заувек те године, а грађани бившег слободног града верују да се више никада неће појавити бар не такве жетине и пакости.

Драган Нешић, Колаж